

A 2017/18-as évad első nagyszínpadi bemutatója november közepén lesz. Szigligeti Ede ikonikus színpadi művét rengeteg zenével, dallal, mókával és még több személyességgel Telihay Péter rendezi. A komáromi színház volt művészeti vezetője tizennégy év után először rendez ismét szlovákiai magyar színházban, de első ízben dolgozik Kassán, úgyhogy egyszerre nagy visszatérést, folytatást és újrakezdést ígér ez a munka. Telihay Péter kifejezetten a kassai színészekre igazítja a darabot.

Két vándorszínész járja Magyarország tájait. Fiatalok, vidámak, jóképűek, tehetségesek, örülnek az életnek. Különböző kalandokba, és szerelmekbe bonyolódnak, mint az ilyen fiatalok gyakran és rendszerint. A nézők közben képet kapnak a magyar vidék mindennapjairól: szokásairól, furcsaságairól, küzdelmeiről, örömeiről és gyötrelmeiről.

Sajnálatos aktualitást kölcsönöz a történetnek az egyik legsikeresebb magyar filmrendező, Makk Károly minap bekövetkezett halála. Makk a legsötétebb diktatúra korszakában készített filmet a szabadságról és az életörömről, a szerelemről és a bigott maradiságról derűs és ironikus keretbe helyezve Liliomfi és Szellemfi, a két vándorszínész kalandjait. Darvas Iván és Pécsi Sándor párosa kitörölhetetlen nyomot hagyott a magyar film rajongóinak emlékezetében. Érdekes adalék, hogy az olasz film pápája, Federico Fellini is ekkoriban készítette el a vándorló artistákról szóló költői művét, az Országúton-t. A nyomor, a kiszolgáltatottság és az élni akarás kétféle megfogalmazása a háború borzalmi után: emez derűsen, ironikusan, amaz sötéten és líraian...

Liliomfi és Szellemfi belépett a híres bohócpárosok sorába Makk filmjével. Az úr és szolga sokszor neveléses versengése és összetartozása régi témája a művészetnek. Don Quijote és Sancho Panza, vagy Mozart operájában Don Giovanni és Leporello is ennek a viszonyoknak a varázslatos képei. De ilyen Stan és Pan, vagy Estragon és Vladimir Beckett Godot-jából. Egyszerre esetlenek, ügyetlenek, ugyanakkor tiszták és ártatlanok akkor is, ha történetesen valami csínytevésben vesznek részt...

Rólunk, színészekről, színházi emberekről, csepűragókról mesél Szigligeti színműve, derűvel, örömmel, ugyanakkor valami fátyolos melankóliával, mint mikor az ember a boldogság tetején arra gondol, hogy egyszer ennek vége szakad.

Telihay Péter, rendező vallomása a darabról:

„És ott a tenger, partot őriz. A parton ott ül ő is, ő is.”

/Dienes Eszter/

Ki is hát ez a két alak? Test és lélek. Anyag és szellem. Egyazon maszk két oldala: egy szomorú, könnyes és egy vidám, kacagó arc. Akár a bohóc maszkja.

Különös, elgondolkodtató alcímet adott Szigligeti Endre Liliomfi című művének a XIX. század közepén: „társadalmi vígjáték”. Már túl vagyunk az első magyar nyelven működő színház megalapításán. Túl Petőfi és Déryné vándorszínészi munkálkodásán. Laborfalvy Róza, a híres díva ekkora már Jókai kedvese. De legfőképpen épp csak túl vagyunk 1848-49. bukott forradalmán és szabadságharcán... meghalt a remény, maradt az élet.

Makk Károly híres filmje Darvassal és Pécsivel a második világháború háború után, az elnyomás éveitől készült. Fellini is ekkor készítette az Országúton-t, amikor a vesztes háború után az egyház vette át a hatalmat Olaszországban és behatolt az emberek hétköznapjaiba... Érdekes összefüggés, hogy a

két rendezőseni hasonló témához nyúlt: vándorszínészek, mostoha sorsú, vándorló cirkuszi artisták történetén keresztül tekintenek egy kifosztott országra, s lakóira.

Gyakran hallom, hogy a színészek „léhák”, „könnyelműek”, vagy hogy elvadultak és korhelyek, hogy a színésznők „könnyűvérűek”, „szabadosak”. Meglehet. Azonban tudom, hogy ez csak kívülről tűnik így. „Társadalmi vígjáték” – írja Szigligeti, s érdemes komolyan venni ezt a megjelölést. Főszereplői a színészek: Liliomfi és Szellelmi a kor gyermekei. Provokátorai és szórakoztatói környezetüknek. Vigaszt nyújtanak és tükröt tartanak azoknak, akikkel a sors összehozza őket. Egyazon arc egyik és másik fele, akár a bohócoké: szomorú és derűs. Színésznek lenni ma nem sikk, inkább eszelős megszállottság. A maszk derűje és bánata ennek a megszállottságnak a két arca. Egy alak áll a tenger partján (Zampano, vagy Szellelmi?) s körvonalai lassan elmosódnak a messzeségben. Hogy ki volt, nem tudjuk, nyomait még őrzi a parti homok, míg föl nem támad az esti szél...